

Antropoloji

Modern İnsan Davranışları Sanılandan Önce Başlamış

Anatomik olarak modern insanın yaklaşık 100.000 yıl önce Afrika'da ortaya çıktığı yolunda genetik ve fosil bulguların ortaya çıkması çok yeni değil. Antropologların asıl merak ettiğiyse, "modern insan davranışı" denen ve örneğin soyut ya da tanımlayıcı görüntüler çizme gibi bilişsel etkinlikleri içeren davranışların ne zaman ortaya çıkmış olduğu. Bu konuda şimdiye kadar iki görüş çarpışıyordu: Avrupa'da Üst Paleolitik dönem Afrika'daysa Geç Taş Devrine ait buluntulara dayanarak modern insan davranışının bundan 40-50 bin yıl önce aniden ortaya çıktığını öne süren görüş ve bu davranışın Afrika Orta Taş Devri süresince bundan 250.000-40.000 öncesinde yavaş bir süreçle ortaya çıktığını savunan görüş. Afrika'da Büyük Sahra'nın güneyindeki bölgede bu süre boyunca teknolojiye, ekonomide ve sosyal organizasyondaki değişimlerle, sembolik ifadenin ortaya çıktığını

belgeleyen arkeolojik bulgular, ikinci görüşü doğrular nitelikte. Bu değişimin örnekleri olarak standart biçimli taş ve kemikten aletler, balık avcılığı gibi karın doyurmaya yönelik yaratıcı stratejilerle aşı taşı (demir oksit) ve bundan yapılan kırmızı aşı boyası kullanımı gösteriliyor. Aşı taşı (ve boyası) kullanımı, 100.000 yıldan daha genç olan tüm orta ve güney Afrika yerleşimlerinde görülüyor. Antropologlar, aşı boyasından yalnızca işlevsel olarak (örneğin deriyi korumak ya da hayvan postlarını boyamak için) yararlanılmış olabileceği gibi, sembolik mesajlar iletmek için de kullanılmış olabileceğini düşünüyorlar. Bunun kanıtları olarak da kalem biçimi verilmiş kırmızı aşı taşı parçalarının yaygın olarak bulunması gösteriliyor. Şimdiye kadar 40.000 yıldan daha öncesine ait aşı taşı parçalarında, modern insan davranışına kanıt oluşturacak soyut ya da tanımsal

görüntüleme çabalarına rastlanmamıştı. Ancak, Amerikalı, Fransız, Güney Afrikalı, İngiliz ve Norveçli antropologlardan kurulu bir araştırma ekibinin Güney Afrika'daki Blombos Mağarası'nda buldukları iki aşı taşı parçası, modern insan davranışının sanılandan çok daha önce ortaya çıktığını tartışmasız biçimde gösteriyor. Taşlar üzerinde düzenle oluşturulmuş çapraz çizgiler ve çizgilerin bulunduğu yüzeylerin daha önce özenle traşlanmış olması, araştırmacılara göre soyut bir anlatım için bilinçli olarak yapılmış bir eylemin ürünü. Antropologlar, çağdaş tarihlendirme teknikleri kullanarak aşı taşlarının 77.000 yıl öncesine ait olduğunu ortaya çıkarmışlar. Bu durumda varılan sonuç, Afrika'da modern insan davranışının, Avrupa'dakinden en az 35.000 yıl önce ortaya çıkmış olduğu.

Science, 11 Ocak 2002